

כתב הגנה

:: נדב פרץ

פורסם ב- 25.12.06
ב"חברה בישראל".

מרכז המפלגה, שהוא גוף שמייצג את מפלגת העבודה במצבה נטול-האג'נדה בעת שישיבה בממשלת שרון, הוא מרכז מוטה ג'זבים, שלעולם יעדיף ישיבה בממשלה על "התייבשות" באופוזיציה.

ראשית, גילוי נאות: כידוע לרוב הקוראים, עמיר פרץ הוא דוד שלי. הרשימה הזו, כמו שתוכלו לשים לב בקלות, לא נכתבה מנקודת מבט אובייקטיבית. מצד שני, היא אינה מבוססת על דברים שעמיר אמר, או על מידע פנימי כלשהו ואינה מייצגת את עמדתו של אדם אחר חוץ ממני.

לקראת ההתמודדות ההולכת וקרבה על משרת יו"ר מפלגת העבודה, נשמעים קולות המתנגדים לבחירתו מחדש של עמיר פרץ לראשות המפלגה. הטיעון העיקרי העומד מאחורי הטענות האלה הוא שעמיר פרץ אכזב ולא סיפק את הסחורה - מפלגת העבודה בראשותו הציגה אג'נדה ברורה מאוד לקראת הבחירות האחרונות, ולא השיגה אף אחד מהיעדים האלה. לכן, אין מקום להמשיך כהונתו כיו"ר המפלגה ו/או כשר הבטחון. לפני שאעבור לרדן בטענות באופן פרטני, אני מבקש להזכיר שתי עובדות: הראשונה, מבנה הממשל של מדינת ישראל, ובמידה רבה גם מבנה קבלת ההחלטות של מפלגת העבודה, הוא סיעתי ולא אישי. אף אחד מאיתנו לא הצביע בקלפי לעמיר פרץ - חלקנו הצבענו למפלגת העבודה. בהתאמה, גם הכוח בכנסת ניתן לסייעת העבודה, והכוח של היו"ר בתוך הסיעה הוא מוגבל. השנייה, אנו עוסקים כאן בדיון על בחירת יו"ר למפלגת העבודה, שהוא דיון פנים-מפלגתי. כל הטיעונים נגד העשייה הפוליטית בכלל או נגד מפלגת העבודה בפרט הם אולי מעניינים, אבל אינם רלוונטיים לשאלה: במי לתמוך בפריימריז במפלגת העבודה? התשובה לשאלה הזו רלוונטית רק עבור מי שהחליט שהוא בפנים: כלומר, עוסק בפעילות פוליטית במסגרת מפלגת העבודה.

נדון, אם כן, בכמה מהטענות המרכזיות נגד עמיר:

הטענה הראשונה, כרונולוגית לפחות, היא

הבחירה בתיק הבטחון. לאחר שהמפלגה התגאתה באג'נדה החברתית בבחירות, הבחירה בתיק הבטחון כתיק הבכיר של המפלגה וכתיק המיעוד לעמיר היוותה הודאה שהמפלגה בכלל ועמיר בפרט זנחו את האג'נדה. אבל מה היו האופציות? נחזור לתקופת המו"מ הקואליציוני, וניזכר מה היו האופציות שעמדו בפני מפלגת העבודה:

א. בחירה בתיק האוצר כתיק הבכיר של המפלגה.

ב. ויתור על תיק בכיר, ובחירה בתיקים זוטרים יותר, אך חברתיים-כלכליים, במקומו.

ג. שמירה על תיק הבטחון, אך הצבת ח"כ אחר ממפלגת העבודה בתור שר הבטחון.

ד. פרישה לאופוזיציה.

אופציה א' לא הייתה קיימת - לקדימה לא הייתה שום כוונה לוותר על תיק האוצר (ומי שבחר להאמין לאדלר, שיהיה לו לבריאות).

הטענה על אופן תפקודו של עמיר כשר בטחון אינה מבוססת על נתונים עובדתיים ענייניים. הקביעות הנחרצות, שהפכו משום-מה לאופנתיות, לפיהן "הוא נכשל" לא בוססו על עובדות של ממש (נחום ברנע, למשל, אמר: "הוא נראה משועמם בישיבות"). מ..... סיבה "מצוינת".

הטענה שהרחבת תקציב
הבטחון מחייבת קיצוצים
אחרים היא דמגוגיה
ניאו-ליברלית מהסוג הגרוע
ביותר.

עמיר הוא מי שהחזיר את
האג'נדה החברתית למפלגת
העבודה ומי שהחזיר אותה
לסדר היום הציבורי-הכללי.
מי שבגד בה הם גורמים
מסוימים, אחרים, במפלגת
העבודה שנראה כי מעולם
לא היו באמת נאמנים לה.

נדב פרץ הוא
סטודנט לתואר
שני בסוציולוגיה
המתמחה במדינת
הרווחה, חבר קיבוץ
רביבים, אב ובעל

אופציה ג' היא אופציה בלתי אפשרית פוליטית
עבור מנהיג מפלגה - משמעה הוא למעשה
ויתור על ההנהגה. האם עמיר, כשר תשתיות
או חינוך (שני התיקים השניים בבכירותם של
המפלגה) היה מסוגל למצב עצמו כמנהיג
מול פואד או איילון כשרי בטחון? האם
במצב כזה מצבה של האג'נדה החברתית
היה טוב יותר ממצבה כרגע? קשה להניח.
אני טוען שאופציות ב' וד' היו, למעשה,
אופציות תיאורטיות בלבד. מרכז המפלגה,
שהוא גוף שמייצג את מפלגת העבודה במצבה
נטול-האג'נדה בעת שישיבה בממשלת שרון,
הוא מרכז מוטה ג'ובים, שלעולם יעדיף ישיבה
בממשלה על "התייבשות" באופוזיציה. מכיוון
שיו"ר אינו פועל לבדו, אלא תלוי במרכז - עמיר
לא יכול היה לבחור אופציה של ויתור על תיק
מרכזי (שהיתה מתפרשת כשולן צורב כמו"מ
הקואליציוני) או של הישארות באופוזיציה.

הטענה השנייה היא על אופן תפקודו כשר
בטחון. לדעתי, הטענה הזו אינה מבוססת על
נתונים עובדתיים ענייניים המתייחסים לאופן
תפקודו של עמיר. הקביעות הנחרצות, שהפכו
משום-מה לאופנתיות, לפיהן "הוא נכשל",
לא בוססו על עובדות של ממש (נחום ברנע,
למשל, אמר: "הוא נראה משועמם בישיבות".
נו... סיבה "מצויינת"). צריך לזכור, לדעתי,
שאי-אפשר לייחס לעמיר את כל הבעיות
שהתגלו בתפקודו של הצבא בתקופת המלחמה.
רובן המכריע של הבעיות מתייחס להזנחה של
שנים ויש לקוות שעבודת עומק טובה של שר
הבטחון הנוכחי תביא לשינוי דפוסי העבודה
והתכנון הלקויים שהתגלו.

הטענה המרכזית נוגעת לנטישת האג'נדה.
כאן אני חייב להודות שאני שותף מלא
לביקורת כלפי מפלגת העבודה, שאכן עשתה
מעט מאוד ביחס למספר המנדטים שיש לה.
מאידך, אני חושב שהפניית טענות אלה
כלפי עמיר פרץ אינה הוגנת ואינה נכונה,
והכי חשוב - לא תביא לשיפור בעתיד.
עמיר פרץ, נדמה שיש להזכיר, היה היחיד
משרי העבודה שלא הצביע בעד התקציב.
נכון, קולו לא נשמע ברמה במאבקים. מצד
שני, הוא ניהל באותו זמן מאבקים אחרים,
לא פשוטים גם הם. (תאמרו - זו תולדה של
היותו שר בטחון ולא ממלא תפקיד כלכלי,
אפנה אותכם שתי פסקאות למעלה). הטענה
המרגיזה ביותר היא זו הטוענת שדרישותיו
של עמיר לתוספת בתקציב הבטחון הן אנטי
חברתיות, שכן בגללן קיצצו במקומות אחרים.
אין לי כלים לקבוע האם התוספות האלה אכן

כה נחוצות, אבל ברור לי שהטענה שהרחבת
תקציב הבטחון מחייבת קיצוצים אחרים
היא דמגוגיה ניאו-ליברלית מהסוג הגרוע
ביותר. היתה כאן מלחמה, ומותר בעקבות
כך להקפיד הורדות מיסים או להגדיל את
הגרעון. בעיקר, אם וככל שנכון הדבר
שהמלחמה חשפה ליקויים בתכנון ובדרכי
עבודה שהשתרשו בצה"ל בשנות האינתיפדה
ושיש לשרשן כעת.

טענה אחרונה, שאני חייב להודות שהפריעה לי
במיוחד, נוגעת להסכמה של מפלגת העבודה
להצטרפותו של אביגדור ליברמן לממשלה. גם
כאן, אי אפשר להסתכל על מעשיו של עמיר בלי
להתחשב במצב המפלגתי. עמיר העריך (ואני
מסתמך כאן על פרשנים פוליטיים) שההצבעה
במרכז תעבור גם אם יתנגד. לכן, התנגדות שלו
משמעה היה הפסד צורב שיוביל לאובדן כוח
פוליטי, אך לא תהיה לה השפעה אמיתית (כי
ליברמן ישב בממשלה בכל מקרה).

בכל המקרים האלו, אינני טוען שלא נעשו
טעויות. איש אינו חף מטעויות. אני טוען שעמיר
פעל בדרך הטובה ביותר האפשרית בנסיבות
הפוליטיות. עמיר הוא מי שהחזיר את האג'נדה
החברתית למפלגת העבודה ומי שהחזיר אותה
לסדר היום הציבורי-הכללי. מי שבגד בה הם
חברים אחרים במפלגת העבודה, שנראה כי
מעולם לא היו באמת נאמנים לה.

או במי לבחור לראשות מפלגת העבודה?

מפלגת העבודה עומדת בפני בחירת יו"ר.
הבחירה אינה בין המועמד האידיאלי לבין
עמיר פרץ. יש רשימה ידועה של מועמדים:
עמי "היועץ שלי זה רייכמן" איילון; אופיר
"למישהו יש אג'נדה" פינס, דני "אני שומר
מקום לאהוד" יתום, או אהוד "מישהו ראה
זקנה במסדרון?" ברק. כל אחד מהמתמודדים
האלו אינו סוציאלי-דמוקרטי ואינו מתיימר
להיות כזה. אם בחרתם בדרך של הישארות
במפלגת העבודה, ואם אתם במפלגה בשביל
הסוציאלי-דמוקרטיה, חשוב לזכור שאנו רק
בתחילת הדרך. חשבנו שבחירת יו"ר זה מספיק
כדי להחזיר את אג'נדה החברתית למפלגה,
ומסתבר שטעינו. צריך להתחזק במרכז, לעודד
חברי כנסת סוציאלי-דמוקרטיים ועוד. אבל
בחירת יו"ר זה הישג חשוב - שאסור לוותר
עליו. הפסד של עמיר פרץ במרוץ לתפקיד
היו"ר, שמשמעו בחירה במועמד ללא אג'נדה
סוציאלי-דמוקרטית, הוא הפסד של הכוחות
הסוציאלי-דמוקרטיים במפלגה.